

Pag-uulat sa Karbon at Napapalitang Enerhiya sa Pilipinas

Ni Angelica Y. Yang, Climate Tracker Fellow

PUNONG BUOD

Ang Timog-silangang Asya ay isang mabilis na umuunlad na rehiyon, at mahalaga ang mga desisyon nito sa enerhiya sa pandaigdigang pagsisikap sa susunod na dekada para mabawasan ang mga fossil fuel na naglalabas ng karbon. Subalit, kaunti lang ang nalalaman tungkol sa mga partikular na salaysay ng media na humuhubog sa mga pambansang debate sa paglipat ng enerhiya sa bawat bansa. Para sa mga nakikinabang na gustong impluwensiyahan ang naturang mga salaysay at pataasin ang kalidad ng pag-uulat tungkol sa enerhiya, mahalaga ang mga natutunan sa nakaraan para sa tagumpay sa hinaharap. Ang kakulangan sa kaalaman na ito ang gustong punan ng Climate Tracker at ng Stanley Center for Peace and Security gamit ang pagsusuri ng pamamahayag ng media na nauugnay sa enerhiya sa limang bansa sa Timog-silangang Asya. Ang ulat na ito tungkol sa Pilipinas ang una sa isang serye ng mga ulat na kinomisyon ng Stanley Center at ginawa ng Climate Tracker na magkasamang ilalathala bilang bahagi ng *Fueling the Tiger Cubs: How Southeast Asia's Media Is Covering Coal's Last Frontier* (Pagpapasiklab sa Mga Maliliit na Tigre: Paano Ipinapahayag ng mga Media ng Timog-silangang Asya ang Huling Hangganan ng Karbon), isang pagsusuri ng media ng maraming bansa na pinangungunahan ng mga bagong mamamahayag mula sa Pilipinas, Indonesia, Malaysia, Thailand, at Vietnam.

Bawat isa sa mga bansa sa Timog-silangang Asya sa aming pag-aaral ay may natatanging katayuan ng media na may iba't ibang hamon at oportunidad para sa pag-uulat tungkol sa enerhiya. Para sa Pilipinas, isang maliit na kapuluan kung saan **nag-aambag ang karbon ng mahigit sa kalahati ng kabuuang output ng enerhiya**—ang mga salaysay tungkol sa karbon at mga renewable ay sadyang iniimpluwensiyahan ng maliit na bilang ng mga **higante ng pang-komersyong media**. Kaya hindi nakakagulat noong nalaman namin na ang karamihan ng mga kuwento tungkol sa enerhiya ay mula sa pananaw pangnegosyo.

Gayunpaman, may mahahalagang pagkakaiba sa pagitan ng mga prayoridad ng salaysay ng mga bigating nakabase sa Metro Manila gaya ng *INQUIRER.net* at *Philippine Star* at mga mas maliliit na mamamahayag mula sa mas malalayong isla ng Visayas at Mindanao. Sa pagdating ng digital media, nagsimulang maging mas aktibo

ang papel na ginagampanan ng mga independiyenteng site ng balita, halimbawa, ang social news network na Rappler, na nag-simula bilang isang Facebook page at lumaki at naging pangalawang pinakamalaking online media platform sa bansa. Ang mga ahensiyang pagmamay-ari ng pamahalaan gaya ng Philippine News Agency (PNA) ay nag-aambag din sa salaysay, bagama't wala na silang monopolya gaya sa ilalim ng diktador na si Ferdinand Marcos.

Sinuri ng dalawang Filipinong mananaliksik, sina Angelica Yang at Jason Paolo Telles, ang mahigit 1,350 artikulo sa walong pahayagan mula sa lahat ng kategorya sa itaas. Narito ang mga pangunahing natuklasan nila:

- Ang mga presyo ng kuryente at pagkakaroon ng kuryente ay isang pangunahing alalahanin ng higit sa kalahati ng mga kwento sa enerhiya.
- Bagama't masyadong umaasa ang Pilipinas sa uling (coal) na panggatong, sadyang binibigyang-diin ng mga salaysay tungkol sa fossil fuel na ito ang mga negatibong epekto nito sa lipunan kaysa sa mga benepisyong pang-ekonomika.
- Ang mga panrehiyong pahayagang nakabase sa Mindanao at Visayas ang nanguna sa pamamahayag ng araw-araw na pagdurusa ng mga komunidad sa paligid ng mga planta ng uling, habang sinipi ng mga pangunahing pinagmumulan ng balita na GMA News Online (GNO) at *Philstar.com* ang mga pambansang tagasuporta ng kalikasan at mga gumagawa ng patakaran.
- Ang *INQUIRER* lang na nakabase sa Manila ang namumukod-tanging sumalungat sa kalakarang ito, nagpapalabas ng marami-raming artikulong umaayon sa pananaw na “nananatiling kailangan ang karbon” na sumipi ng mga pinagkukunan gaya ng World Coal Association. Hindi ito dulot ng iisang dahilan. Gayunpaman, sa panayam sa isang editor ng *INQUIRER* ang nagpahiwatig na bihirang nakatuon ang pahayagan sa mga epekto sa kapaligiran kapag nag-uulat tungkol sa enerhiya.
- Pagkatapos ng mga pagkawala ng kuryente noong 2019, kung saan hindi natugunan ng mga plantang pinapatakbo ng uling ang pinakamataas na pangangailangan, nakita natin

ang pagbabago ng salaysay tungo sa pananaw na pambansang seguridad sa enerhiya. Nagmula ang salaysay na ito sa tumitinding pagkabahala sa mga presyo ng kuryente.

- Nagulat kami na sa 20 buwang pinag-aralan, tatlong beses na mas maraming naiulat na kuwento ng renewable energy kaysa sa mga kuwento tungkol sa karbon.
- Bagama't ang geothermal ang may pinakamalaking market share sa lahat teknolohiya ng renewable sa Pilipinas, ang solar power ang nakakaagaw ng pinakamaraming atensyon ng media dahil ito ay bagong teknolohiya na may **pinakamataas na tinatayang antas ng pag-unlad**.
- Madalas na ipinahihiwatig ng mga pangkomersyong pahayagan sa Manila ang solar bilang magandang puhunan para sa mga negosyo at konsyumer.
- Sa Mindanao, kung saan ang pribadong puhunan na nakatuon sa solar ay hindi kasing-lakas, tinatangkil ng mga mamamahayag ng MindaNews ang pananaw sa pagbabalita na lokal-kontra-pamahalaan habang tinatalakay kung paano hindi napakinabangan ng komunidad ang mga solar na proyekto ng pamahalaan gaya ng inaanunsiyo. Nakakapagtaka na ang pananaw pangkalikasan, kapag ginagamit, ay nakakatanggap lamang ng pangalawang atensyon sa karamihan ng mga artikulo tungkol sa renewable energy.
- Kumpara sa solar, masyadong kulang ang ibinibigay na pansin sa geothermal sa pag-uulat ng mga pangkomersyong pahayagan at pinakamadalas na binibigyang-pansin ng PNA na pagmamay-ari ng pamahalaan. Naiiba ang PNA sa ibang mga mamamahayag sa malinaw na pagbibigay-diin nito sa “development journalism,” na inilalarawan ng isang tagapagbalita

bilang “mga artikulo na makakatulong sa pagtataguyod sa mga programa ng pamahalaan.” Ang pagpapaunlad sa geothermal ay programa na noon pang huling bahagi ng dekada 1970.

- Mula sa pakikipanayam sa mga may-akda ng iba't ibang artikulo sa enerhiya, nalaman namin na ang mga personal na kaisipan ng mga mamamahayag ay maaaring makaimpluwensiya sa pagipili sa pananaw pang-enerhiya. Para sa ilang mga mamamahayag, kabilang ang mga patnugot, tungkulin nila na suportahan ang paglipat sa malinis na enerhiya sa Pilipinas sa pamamagitan ng paglalantad sa mga negatibong epekto ng karbon.
- Lampas ng personal na aspetong ito, ang mga pagkakaiba sa antas ng rehiyon ang nagpapasya kung saan pumupunta ang mga mamamahayag para sa mga tip at sipi, at mas umaasa ang mga mamamahayag sa Manila sa mga press release at mga lider ng negosyo, habang ang mga mamamahayag sa Visayas at Mindanao ay nakakakuha ng mga balita mula sa mga miyembro ng komunidad.
- Ang tanging mga pahayagang nagtatampok ng seksyon para sa kalikasan ay ang independiyenteng digital platform na Rappler, ang pagmamay-ari ng pamahalaan na PNA at ang panrehiyong MindaNews. Lahat ng sinuring pangunahing pangkomersyong pahayagan ay walang seksyon para sa enerhiya o sa kalikasan—na posibleng nagpapahiwatig ng pag-impluwensiya ng may-ari sa mga desisyong editorial. Ang ilan ay wala ring nakalaang mga mamamahayag sa mga paksang ito. Kaya bihirang tinutukan ng mga mamamahayag na ito ang matagalan at batay-sa-aghamb na mga epekto sa kalikasan at klima ng iba't ibang anyo ng enerhiya, at tumitigil sa pagbibigay-diin sa nakikitang mga kapinsalaan na dulot ng karbon sa mga komunidad sa paligid.

Kahit na hindi nag-aalok ang ulat na ito ng partikular na mga rekomendasyon para sa pagpapahusay sa mga salaysay ng media tungkol sa malinis na enerhiya sa Pilipinas, maaaring gamitin ang pananaliksik sa pagbibigay ng impormasyon sa pagbuo ng mga epektibong interbensyon at pagkilos.

Ang pagsasaliksik para sa ulat na ito ay isinasagawa sa ilalim ng patnubay ng Climate Tracker, isang network ng 12,000+ mga baguhang mamamahayag sa buong mundo. Ang mga pamamaraan ng pananaliksik ay kinabibilangan ng pagkuha ng sampol, pagsusuri ng nilalaman, pagsusuri sa pagbalangkas, at mga panayam sa mga taga-ulat at editor, at ang saklaw ng panahon na sinuri ay mula Enero 2019 hanggang Agosto 2020.

Ang ulat na ito ay bahagi ng pangrehiyon na pagsusuri ng media na kinomisyon ng Stanley Center for Peace and Security at ginawa ng Climate Tracker.

Tungkol sa Amin

Ang Stanley Center for Peace and Security ay nakikipagtulungan sa mga mamamayan, organisasyon, at sa mas malawak na komunidad ng mundo upang maisulong ang pag-unlad ng patakaran sa tatlong larangan ng usapin—pagpapahupa sa pagbabago ng klima, pag-iwas sa paggamit ng mga armas na nuklear, at pagpigil sa malawakang karahasan at kalupitan. Itinatag ang center noong 1956 at pinapanatili nito ang pagiging malaya habang pinapaunlad ang mga talakayan para sa magkakaibang mga pananaw at ideya. Para higit na kaalaman tungkol sa aming mga kamakailang paglalathala at mga paparating na kaganapan, mangyaring bumisita sa stanleycenter.org.

Tungkol sa Climate Tracker

Ang Climate Tracker ay ang pinakamalaking pangkabataang proyekto sa pamamahayag ng klima sa buong mundo. Aming sinasanay at binibigyan ng kapangyarihan ang mga kabataan sa buong mundo upang maimpluwensyahan ang kanilang mga pambansang debate tungkol sa pagbabago ng klima, at mailathala ang kanilang mga ideya sa pambansang media. Pinapadala namin ang pinakamagagaling na kabataan sa mga internasyonal na kumperensya kung saan maari silang magkaroon ng isang direktang impluwensiya sa mga gumagawa ng desisyon at makakuha ng isang karanasan sa paghubog ng pambansa at internasyonal na patakaran. ClimateTracker.org.